

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу– забезпечити поглиблену теоретичну підготовку фахівця у галузі освіти щодо розуміння особливостей експертної та консультативної діяльності в освіті та сприяти формуванню знань, умінь і навичок з консультування й експертизи з питань розвитку системи освіти; розвиток професійної компетентності управлінця у галузі освіти.

Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіння системою знань про експертну діяльність у галузі освіти;
- формування знань про функції, завдання і базові компетенції експерта у галузі освіти;
- оволодіння знаннями про сутність, зміст і етику експертної діяльності;
- опанування знаннями про експертизу і консультування як базові поняття експертної діяльності;
- оволодіння системою знань про аналітичні методи в експертній діяльності;
- поглиблення знань про технології та форми експертної діяльності;
- формування наукового світогляду і методологічної культури експерта у галузі освіти;
- розвиток інтелекту, творчих якостей, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності в сфері освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **магістрант повинен:**

- засвоїти основні категорії, поняття і терміни, які відображають експертну діяльність;
- оволодіти компетенціями необхідними для експертної діяльності;
- удосконалити уміння і навички самостійної навчальної роботи, збирання, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел;
- сформувати власний стиль наукової, професійно-педагогічної та управлінської діяльності, професійного спілкування;
- розвинути уміння і навички навчання упродовж життя;
- розширити свій науковий світогляд і підвищити рівень методологічної культури.

Зміст самостійної роботи з курсу спрямований на поглиблення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної й управлінської культури згідно зі змістом навчальної дисципліни, самостійного мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до інноваційної діяльності, вмінь щодо здобуття, обробки та аналізу наукової інформації й методичних джерел.

Компетенції соціально-особистісні:

здатність до організації власної науково-дослідницької діяльності, здатність до системного критичного мислення; науковий світогляд і творче мислення; усвідомлення актуальних проблем й пошуку засобів їх вирішення, загострення уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов.

Загальнонаукові компетенції:

розвиток рефлексивних умінь, аналіз і самооцінку власної професійно-педагогічної діяльності, професійно-значущих рис своєї особистості; володіння теоретико-методологічними засадами регулювання відносин інтелектуальної власності, взаємозв'язок знань та їх впорядкування; розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; аналітичні здібності, дослідницькі навички; навички управління інформацією; організація власних прийомів вивчення інформації.

Інструментальні компетенції:

співробітництво та робота у групі; використання нових технологій інформації та комунікації; гнучкість перед викликами швидких змін; безперервне та послідовне отримання студентами необхідних практичних знань і навичок, які сприятимуть їх подальшому професійному росту та кар'єрі; робота з документами; консультування з експертами.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Самостійна робота

1. Етика професійної діяльності експерта у галузі освіти.
2. Професійно-значущі та особистісні якості експерта.
3. Кодекс професійної етики експерта у галузі освіти.
4. Відбір організаційних форм та методів експертної діяльності.
5. Статистичний аналіз результатів. Підготовка звіту за результатами експертного оцінювання.
6. Системний характер експертної діяльності в освіті (взаємозв'язок експертизи та консультування).
7. Структура змісту підготовки фахівців у галузі освіти до експертної діяльності.
8. Основи педагогічного менеджменту у системі вищої освіти.
9. Організаційно-методична підготовка експерта у галузі освіти.
10. Вимоги до практичного досвіду експертної діяльності фахівця.
11. Підготовка експертів у галузі освіти у європейських агенціях з Гарантії якості освіти.
12. Професійна підготовка експертів у галузі освіти у Західній і Східній Європі.

Система індивідуальних творчих завдань

Здійснити пошук і відбір методів діяльності експерта у галузі освіти.

На основі вивчення науково-педагогічної літератури скласти проект кодексу професійної етики експерта у галузі освіти.

Класифікувати аналітичні методи експертної діяльності в освіті.

Скласти власну модель індивідуальної професійної діяльності експерта у галузі освіти.

Скласти технологію експертизи наукового чи навчально-методичного видання на вибір: підручника / хрестоматії / навчального посібника.

Скласти освітньо-кваліфікаційну характеристику кваліфікації «Експерт у галузі освіти» за своєю спеціальністю та напрямом підготовки.

Систематизувати основні ідеї зарубіжних науковців з підготовки експертів у галузі освіти.

Класифікувати напрями сучасних досліджень із заданої проблематики.

Проаналізувати сучасний стан дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку цього питання.

Презентація

Із запропонованого переліку обрати тему індивідуального завдання. Самостійно підібрати літературу та оформити презентацію у програмі PowerPoint. Презентація повинна відображати головні поняття, розкривати основні питання, вирішувати проблеми та має бути розміщена не менше, ніж на 10 слайдах.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Метод вимірювання – це

А) певна система фіксації та реєстрації кількісних характеристик досліджуваного об'єкта за допомогою різноманітних вимірювальних засобів.

Б) оцінювання освітньої діяльності

В) аналіз якісного стану об'єкта, кінцевий результат якоїсь діяльності.

2. Критерій – це

А) змінна величина, від якої залежить значення іншої змінної величини

Б) підстава для оцінки, визначення кваліфікації чогось; мірило

В) свідчення, доказ, ознака чогось

1. Ефективність системи освіти визначається

А) ступенем досягнення поставлених перед нею цілей

Б) статистичними даними, що дозволяють оцінити судження про ключові аспекти функціонування освітніх систем

В) параметрами засобу та процедури його виконання

4. Обґрунтування критеріїв і показників ефективності освітнього процесу ускладнюється

- А) специфікою педагогічної діяльності та особливостями теорії, яка їх описує
- Б) станом матеріально-технічної та навчально-методичної бази освітнього закладу
- В) рівень організації освітньої діяльності закладу

5. Аналіз передбачає

- А) збір інформації, обробку, оцінювання та прийняття рішень на основі оцінки
- Б) Розкладання інформації на частини
- В) відмову від конкретних фактів і пошуку науково обґрунтованого алгоритму діяльності

6. Експертна оцінка це

- А) вихідне положення для прогнозування шляхів розвитку системи освіти, прийняття державних і регіональних програм
- Б) здатність прийняти правильне управлінське рішення
- В) результат науково-педагогічної експертизи, мотивована думка, судження спеціаліста про якість того, що було предметом експертизи.

7. Якість освіти є

- А) основою забезпечення й підвищення якості життя людини як головної мети існування держави
- Б) створення умов для розвитку особистості й творчої самореалізації кожного громадянина України
- В) складовою соціальної функції державного управління

8. Управління якістю освіти

- А) стрижневий напрям управлінської діяльності у сфері освіти
- Б) досягнуті результати функціонування освітньої галузі
- В) наявність внутрішніх та зовнішніх державних і громадських систем контролю якості освіти

9. Прогностична функція експертизи це

- А) опис майбутнього результату
- Б) актуальність і обґрунтованість поставлених цілей
- В) оцінка проекту та хід його реалізації

10. Експертиза – це

- А) всебічне дослідження освітньої системи навчального закладу
- Б) сукупність різноманітних відомостей

В) збір фонової інформації

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити основні компоненти експертизи навчальних програм.
2. Виділити ознаки, які поєднують різні спеціальні види експертизи і дозволяють розглядати її як достатньо самостійний вид професійної діяльності.
3. Охарактеризувати функції діяльності експерта.
4. Гуманітарна експертиза освіти та її головні завдання.
5. Основні напрями експертної діяльності в галузі освіти, їх характеристика.
6. Групи замовників експертизи.
7. Характеристика функцій експертизи в освіті (дозволяється структурно-схематична).
8. Етапи експертизи (схематична структура).
9. Розробити карту основних компонентів експертного вивчення.
10. Підготувати взірець експертної бесіди зі студентом/викладачем/адміністрацією ЗВО/ЗСО.

Рекомендована література

Базова

1. Конституція України. Київ, 1996.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 2014 р. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. *Електронний ресурс*: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
3. Закон України «Про освіту» від 25.03.1996 р. *Голос України*, 1996. 25 квітня.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [головний ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Алексеев Н. Г. Принципи і критерії експертизи освіти. *Шкільні технології*. 2000. № 2. С. 220.
6. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. Рівне :Волинські обереги, 2011. 552 с.
7. Дейвід Гопкінз. Оцінювання для розвитку школи: пер. з англ. Г. Вець. Львів: Літопис, 2003. 256 с.
8. Федорова Н. Ф. Науково-методичне забезпечення педагогічних інновацій у навчально-виховному процесі при навчанні обдарованих: *навч.-метод. посіб.* Київ : Інститут обдарованої дитини, 2011. 122 с.
9. Сологуб А. І. Моніторинг якості креативної освіти ліцеїстів. Розвиток педагогічної і психологічної науки в Україні 1992–2002 : зб. наук. праць до 10-річчя АПН України. Ч. І. Харків: ОВС, 2002.
10. Волот О. І. Експертні методи оцінок та їх використання в управлінні економічними об'єктами. *Електронний ресурс*. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2012/Economics/10_109835.doc.htm
11. Гнатієнко Г. М., Снитюк В. Є. Експертні технології прийняття рішень. Київ.: Маклаут, 2008. – 444 с.
12. Иванов Д. А. Экспертиза в образовании: учебное пособие для студентов высш.пед. учеб. заведений. М.: Академия, 2008. 329 с.
13. Колтунович Т. А. Етичний кодекс психолога: *навчальний посібник*. Чернівці: ЧНУ, 2007. 232 с.
14. Курганская С. М. Экспертиза годового плана работы школы. *Педагогическая диагностика*. 2007. № 6. С. 5-12.
15. Кучер С. Н. Основные подходы к экспертизе в образовании. *Педдиagnostика*. 2007. № 2. С. 50-57.
16. Мойсеюк Н. Э. Педагогика. *Навч. пос.*, 3-е изд., 2001. 608 с.
17. Новикова Т. Г. Типология экспертизы в образовании. *Муниципальное образование: инновации и эксперимент*. № 5, 2009. С. 37-42.
18. Новикова Т. Экспертиза инноваций в образовании. Подготовка экспертов гражданских институтов. Народное образование. 2006. № 4. С. 104-109.
19. Самигуллин Г. Х., Багавиев И. И. Педагогическая экспертиза методической работы. *Методист*. 2007. № 3. С. 31-33.
20. Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. Основы научных исследований. *Навчальний посібник* Київ.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. 259 с.
21. Симаева И. Н. Этические аспекты экспертной деятельности в образовании [*Электронный ресурс*] Внедрение европейских стандартов и рекомендаций в системы гарантии качества образования / сборник материалов шестой Всероссийской научно-практической конференции Гильдии экспертов в сферепрофессионального образования. – Москва, 2011. – Режим доступа: http://expert-nica.ru/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=203

22. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: *навчально-методичний посібник*. НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
23. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
24. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти. Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 460 с.
25. Сисоєва С. О., Бондарєва Л. І. Педагогічні технології професійної підготовки фахівців: *навчальний тренінг*. Київ: Університет «Україна». 2007. 185 с.
26. Спільник І., Спільник П. Етичні засади діяльності у консультаційній сфері. *Електронний ресурс*. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ecan/2011_8_2/pdf/spilnyk.pdf
27. Стась Н. Ф. Комплексный подход к экспертной оценке тестовых измерителей. *Стандарты и мониторинг в образовании*. 2008. № 5. С. 25-30.
28. Тубельский А. Какие способы экспертизы известны в культуре? *Педагогическая диагностика*. 2008. № 4. С. 7-27.
29. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. *Підручник*. Київ: Знання-прес, 2002. 295 с.

Додаткова література:

1. Аналітичні методи. *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://marketinghelping.com/konspekti-lekcz/21-konspekt-lekczj-qosnovi-marketinguq/430-analtichn-metodi.html>
2. Етичні аспекти консультативної діяльності [*Електронний ресурс*]. Режим доступу: http://www.osvita-plaza.in.ua/publ/etichni_aspekti_konsultativnoji_dijalnosti/279-1-0-27223
3. Інноваційні педагогічні технології навчання професії: *Монографія* / [Нікуліна А. С., Максименко Ю. Б., Матвеев Г. П., Засланська С. А. та ін.]; за ред. Нікуліної А. С. – Донецьк: Донецький інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників, 2005. 385 с.
4. Кузьмінський А. І., Омеляненко С. В. Технологія і техніка шкільного уроку: *навч. посіб.* Рекомендовано МОН. Київ, 2010. 335 с.
5. Лозниця В. С. Психологія менеджменту. Теорія і практика: *навч. посіб.* Київ: ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2001. 512 с.
6. Метод експертних оцінок. *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/view/5372/46/>
7. Методи експертних оцінок для розв'язання задач прийняття рішень [*Електронний ресурс*]. Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/313/11.pdf>

13. Допоміжна

1. Мамонова Д. А. Сутність та порядок оцінки якості та ефективності судово-бухгалтерської експертизи. *Електронний ресурс*. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32564.doc.htm
2. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: теорія і методика: *Дис... д-ра пед. наук*: 13.00.04. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Київ, 2005. 509 с.
3. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. Київ: Знання України, 2003. 450 с.
4. Положение о сертификации аттестационных экспертов в сфере образования Республики Татарстан [*Электронный ресурс*]. Режим доступа: <http://base.garant.ru/8151502/>
5. Наказ МОН України від 29.07.2005 р. № 454 «Про заходи МОН України по реалізації Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні». *Електронний ресурс*. Режим доступу: <http://uazakon.com/document/fpart41/idx41955.htm>